

بسم الله الرحمن الرحيم
دین و زندگی پایه دوازدهم

درس پنجم

قدرت پرواز

درسنامه

حقیقتی وجدانی و مشهود

اختیار

اختیار به معنای توانایی بر انجام یک کار و یا ترک آن است

شواهد وجود اختیار

1

تفکر و تصمیم

اندیشه ← انتخاب ← عمل

این که فردا این کنم یا آن کنم
خود دلیل اختیار است ای صنم

2

احساس رضایت یا پشیمانی

موفقیت در کار ← احساس رضایت

ارتکاب اشتباه ← احساس پشیمانی

گر نبودى اختیار این شرم چیست
وان پشیمانی که خوردی زان بدی
این دریغ و خجلت و آزرم چیست؟
ز اختیار خویش گشتی مهتدی

3

مسئولیت پذیری

هرکدام از ما خودمان را مسئول کارهای خود می دانیم

هیچ گویی سنگ را فردا بیا
هیچ عاقل مر کلوخی را زند؟
ور نیایی من دهم بد را سزا؟
هیچ با سنگی عتابی کس کند؟

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا

ناسپاس

سپاسگزار

بیانگر وجود اختیار در انسان است و اینکه او حق انتخاب دارد پس مسئول سرنوشت خویش است

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَمَن أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَن عَمِيَ فَعَلَيْهَا

انسان با توجه به اختیاری که دارد و بر اساس تفکر

باید تصمیم بگیرد که به سود خود عمل کند و یا به زیان خود

قدر و قضای الهی

قضا

قدر

به انجام رساندن، پایان دادن
حکم کردن، حتمیت بخشیدن

اندازه و اندازه گرفتن

مخلوقات جهان از آن جهت که با فرمان و
حکم و اراده الهی ایجاد می شوند، به قضای
الهی وابسته اند

مخلوقات جهان، از آن جهت که خدای متعال
با علم خود، اندازه، حدود، ویژگی، موقعیت
مکانی و زمانی آنها را تعیین می کند، به تقدیر
الهی وابسته هستند

اجرا و پیاده کردن

نقشه جهان

اصلاح یک پندار

برخی می پندارند قدر و قضای الهی با اختیار انسان ناسازگار است و ما هیچ اختیاری در تعیین سرنوشت خود نداریم

روزی حضرت علی علیه السلام با جمعی از یاران خود در سایه دیواری نشست بود. آن حضرت متوجه کجی و سستی دیوار شد و برای اینکه مبدا دیوار روی او و یاران خراب شود، از آنجا برخاست و زیرسایه دیوار دیگری نشست. یکی از یاران به آن حضرت گفت: یا امیرالمؤمنین آیا از قضای الهی می گریزی؟ امام فرمود:

«از قضای الهی به قَدَر الهی پناه می برم.»

یعنی از نوعی قضا و قدر الهی، به نوع دیگری از قضا و قدر الهی پناه می برم.

پس: اعتقاد به قدر و قضا، نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست، بلکه عامل و زمینه ساز آن است. و جهان آفرینش مجموعه ای از قدرها و قضاها الهی است و این انسان است که باید با تشخیص درست، بهترین ها را انتخاب کند.

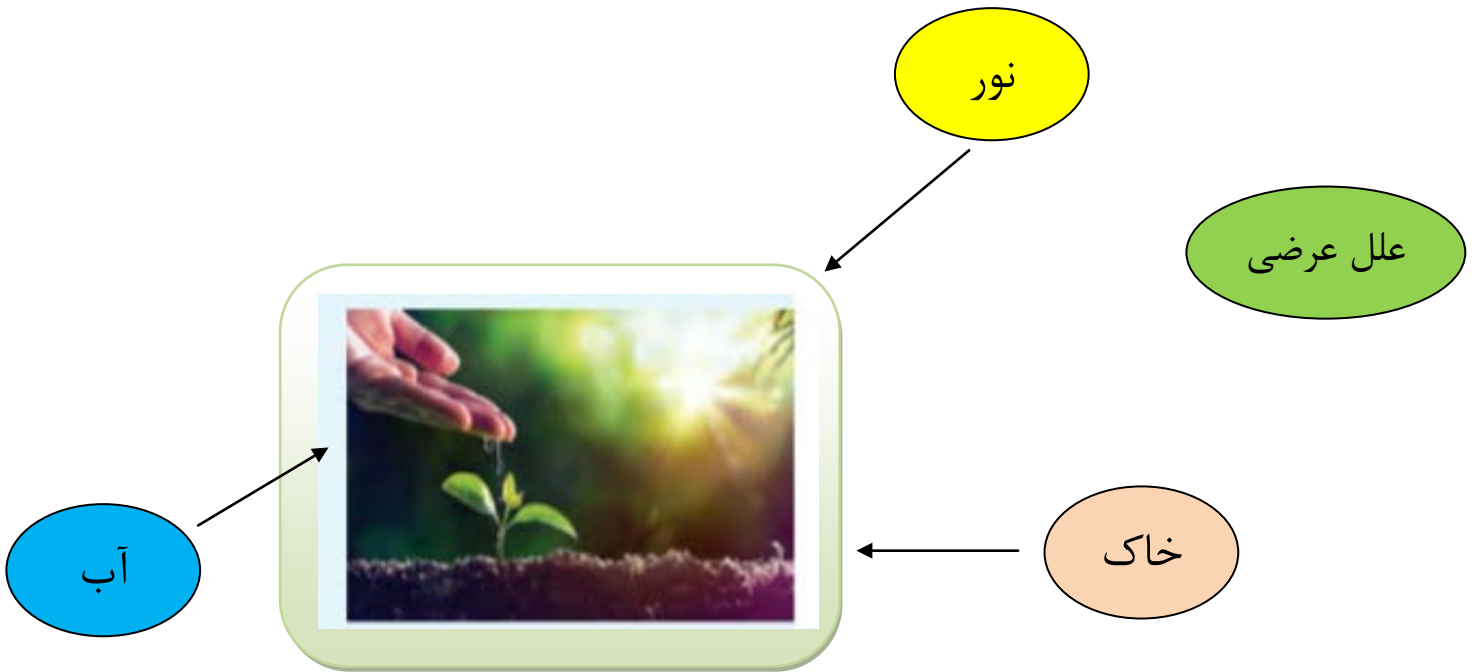
اختیار انسان ← یک تقدیر الهی

خداوند این گونه تقدیر کرده که انسان

کارهایش را با اختیار انجام دهد

و کسی نمی تواند از اختیار که ویژگی ذاتی اوست، فرار کند

رابطه اختیار انسان با اراده خداوند

در علل عرضی چند عامل به صورت مجموعه و با همکاری یکدیگر مشارکت می کنند و هر عامل به طور مستقیم نقش خاصی را برعهده دارد که با نقش دیگری متفاوت است

علل طولی

در علل طولی یک عامل در عامل دوم اثر می گذارد و عامل دوم در عامل سوم تأثیر می کند تا اثرعامل اول را به معلول منتقل کند

وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خداست
اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافات ندارد.

نفس یا روح

ساختار عصبی

دست

قلم

نوشتن کلمه